

SVEIKI ATVYKĘ Į LĒTO, UNIKALAUŠ IR ŽIEDINIO TURIZMO PATYRIMĄ

INTERVIU SU **DAIVA TANKŪNAITE**

Panevėžio mokymo centro interviu

ATVEJO ANALIZĖ: LĒTASIS TURIZMAS

Aš esu Daiva Tankūnaitė. Mano didžioji aistra ir meilė, ir darbas yra turizmas. Jame aš esu daugiau nei 30 metų. Galvoju, kad esu radusi savo pašaukimą. Esu gidė, turizmo lektorė, skaitau paskaitas, vedu kursus. Šiuo metu su bendraminčiais esame įkūrę Lėtojo turizmo asociaciją Lietuvoje.

Nuotraukos: iš Daivos Tankūnaitės asmeninio albumo

KAS YRA LĒTASIS TURIZMAS?

Yra keletas svarbių dalykų. Reikėtų pasakyti, kad tai yra pirmiausia kaip ir visuomeninis judėjimas, gimęs miestuose, vietovėse pasaulyje. Viskas gal prasidėjo nuo maisto, nuo greito maisto restoranų, kai žmonės norėjo valgyti kitaip, skaniau, valgyti tam krašte ar šalyje užaugusius produktus, pagamintus kaip visuomet su meile ir šiluma. Ir tada ta idėja aišku išplito į lėto miesto poziją, o dabar mes visi norėtume sakyti, kad mes labai norėtume lėto gyvenimo.

Lėtas maistas, lėtas gyvenimas ir lėtas turizmas.

Labai svarbi antra esmė - lėtai, tai nėra fiziškai lėtai. Lėtai tai yra tikriausiai alternatyva patyrimui, skoniui, vaizdai, jo sustabdymui, pajautimui. Jausmams, kad mes patys save vienok sustabdytume arba gyvenimo tempe, arba vaikų auginime, ar kažkokioje kūryboje ir tame tikriausiai pailsėtume arba pajustume kažką.

Tai yra, tuo kas yra vadinama vietos dvasia ir mes dar prisijaukinome kitą lotynišką pavadinimą „Genius Loci“ Kažkokiu būdu tu vienoj ar kitoj erdvėj gerai jautiesi, ji turi kažkokią energetiką ir nėra taip paprasta, kad iš karto suplojus delnais turi atsiverti.

KAS YRA LĒTOJO TURIZMO KLIENTAI?

Jie ne lėti, bet jie dar turi tokį kitą brandos kriterijų. Jie yra patyrę. Žodžiu, patyrę ir jie daugiau nori gal pajauti negu pamatyti. Jie važiuoja dažniausiai dėl to ką jie patirs. Aišku, jie yra matę ir lankę įvairias vietas, ieškančys naujovių. Jie gebantys suprasti, kad reikės įdėti kažkiek savo pastangų ką nors veikiant.

Galima nuvažiuoti iki [Pasvalio](#). Riaubonių vandens malūnas, karšykla yra atkurta ir kartu su bendruomene, ten kuriančiais žmonėmis, taip pat pasižiūrėti kaip tas vanduo suka autentišką vilnų karšyklą, kaip nukirpta avių vilna, mūsų šiuurkščiavilnių avių, kurios ganosi pievelėje yra karšiama, po to ta vilna yra pririšama prie verpyklos ir nusileidus į apačią yra veliama. Tu tiesiog pats gali sau nusivelti suvenyrą, kurį parsiveši. Kas įdomiausia tame yra daug žavesio visų tų žmonių, kurie tame dalyvauja.

Turiu tokį pavyzdį, kai mes darėm paveldo dienas ir nuvežėme į Upytės amatų centrą. Ponia Vilienė tiesiog liepė visiems nusipinti tautinę juostelę, tą kur jaunimas labai mėgsta ant rankos užsirišti. Ir tai pasirodo iš tiesų yra magija. Moteris, kai neturėdavo kitų nusiramavimo būdų, sėsdavo į tas stakles po Kalėdų ir ausdavo iki Velykų. Tai būdavo savotiškas darbas ir meditacija, nes ką tu gali labai pasirinkti. Ir mes papuolėm į tą meditaciją. Visi pinasi, dar nori nusipinti draugui parvežti arba žmona vyrui. Ir aš tada sakau „Važiuojam, važiuojam“, o jie sako „Tai palauk, o tai kur čia tas lėtas turizmas“.

Dievas slypi detalėse, paprastume.

KAS GALI TAPTI LĒTOJO TURIMO PASLAUGŲ TEIKĖJAIS?

Žmonės jau taip gyvena, o mes juos surandame. Žodžiu, tas žmogus vienaip ar kitaip vystytų tą veiklą. Tai čia įsijungia turizmo verslo struktūros, jei taip galima pasakyti. Gidai, organizacijos, kurios ieško ką pasiūlyti klientui. Dažniausiai tas žmogus pats savaime parduoti savęs nelabai ir nori. Tiesiog taip yra. Arba žmonės susitinka renginiuose, projektuose, konferencijose.

Reikia mylėti savo miestą. Jeigu su meile sunkiau, reikia gerbti. Pirmiausia nešti pačiam, tikėti tuo ką darai ir tada ieškoti kas tau atrodo įdomu. Pažinti būtinai ir tada pirmiausiai tose vietose ieškoti žmonių, nes jei tu ruošiesi vesti į negyvą vietą žmones, arba pats tu turi ką pasakyti, arba vaizdas turi būti už milijoną, arba ten turi būti žmogus.

Maži miesteliai ir kaimai
Įvairaus amžiaus žmonės
Amatininkai
Tradicijos
Kultūros paveldas
Aistra ir patirtis

Indrės Stulgaitės-Kriukienės nuotraukos | Remigijaus Kriuko darbai, "[Glasremis](#)"

KOKIŲ LĒTOJO TURIZMO PAVYZDĮ GALITE PATEIKTI?

Kaip pavyzdį mes dabar turim [Bagotos Cibos ūkį](#) Kazlų Rūdoje. Šeima augina ožkas ir jie dabar negali išsirinkti kelio (ar pienas, ar priauglius) ir nusprendė organizuoti šeimoms išskylas į pušyną su ožkomis. Vaikai per gimtadienį su savo draugais vedasi ožkytę. Šalia eina tėvai, paskui miško aikštelėje geria arbatą, kalba apie tą gyvulį. Fotosesijos, ko visiems labai reikia ir yra laikmetis, pavyksta puikios.

Taip ateina į turizmą visi kiti dalykai - tvarumas.

Visi labai pergyvena atvažiavę į Rozalimą, kur palaidota G.Petkevičaitės-Bitės mama. Žmonės tuoj nerimauja mes neatsivežėm žvakės uždegti.

Arba [Šiluvoje](#) ilsisi Eimantas Nekrošius, mūsų teatro Dievas, - „o mes be žvakelės“. Ir tada aš sakau visiems, „O kas tą žvakelę išneš, kai mes ją čia paliksim? Kas ją išneš? Turės laukti giminės, susirinkti jas po pusmečio ant kapų?“

Mačernis (1921-1944) palaidotas pušyne ant kalnelio, kur matyti tėviškė. Iki ten reikia eiti pėsčiomis keletą kilometrų ir pakeliui nustatyta žvakėmis. Tai mes jauniems žmonėms, kurie sako, jog neatsinešė žvakės, sakom - gal mes susirinkim jas ir tuos 3 km nuneškim iki konteinerių. Tai buvo didesnis dalykas negu uždegti žvakę.

Meninio stiklo studija „[Glasremis](#)“, Remigijaus Kriuko vardą žino daugelis. Pas juos taip yra susiformavę, kad visas kolektyvas neša tą vėliavą ir mes be galo džiaugiamės, kad jie iš naujo užkūrė savo krosnis. Ir va čia tas variantas yra kai ypatingas unikalumas, nebūtinai mes čia turim pasikabinti kokią nors lėto turizmo vėliavą. Mes turim nešti unikalią patirtį. Unikalią. Ir kadangi taip yra, mes norim visom grupėm taip. Tai svarbiausia - tai įdomu visiems. Įdomu vaikams, įdomu suaugusiems žmonėms, ir kam labai sunku įtikinti, tai keturiasdešimtmečių kartai. Tai kai būna džiazuojantys festivaliai, tai groja džiazas ir dega krosnis ir gimsta meno kūriniai, tai mes galim pataikyti ir į tą sudėtingą segmentą, kuriam nežinom ką pasiūlyti, kuris yra na toks tiesiog.

KĄ PATARTUMĖTE IR PALINKĖTUMĖTE BŪSIMIEMS TURIZMO SPECIALISTAMS IR JŲ MOKYTOJAMS, NORINTIEMS STIPRINTI TVARŲ TURIZMĄ?

Nesenai mes kalbėjom su studente, kuri rašo darbą apie paveldą. Aš turėjau paprastą rekomendaciją. Pirmiausiai reikia pačiam išeiti į miestą. Pačiam. Ir pasižiūrėti visa tai. Tai kitaip nebus. Ir klausimas dėstytojų, žmonių kurie moko - ar tu ten buvai? Tai, žodžiu, pirmiausia bet koku atveju, tie jauni žmonės turi pažinti. Jie patys turi pažinti.

[Bagotos Cibos ūkis nuotrauka](#)

